

Asia: VN/1531/2024

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta (alkoholijuoman toimittaminen, etämyynti ja markkinointi)**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä alkoholilain muuttamiseksi.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue suhtautuu kriittisesti esitettyihin lainsäädännön muutoksiin, joilla alkoholin saatavuutta helpotettaisiin. Esitämme huolestamme lakiesityksen vaikutuksista väestön terveyteen ja hyvinvointiin sekä hyvinvointialueen palvelutarpeeseen. Lakiesitys on ristiriidassa alkoholilain 1 §:n kanssa, jossa tavoitteena on alkoholin kulutuksen ja siitä aiheutuvien haittojen vähentäminen. Näkemyksemme mukaan lakiesitys heikentää myös ennalta ehkäisevää työtä.

Lakimuutos ei edistä kansanterveyttä ja kansalaisten hyvinvointia, vaan todennäköisesti lisää alkoholin käytöstä aiheutuvia haittoja. Tutkimusten mukaan alkoholin kulutuksen kasvu on yhteydessä lisääntyneisiin terveyshaittoihin, kuten maksasairauksiin, mielenterveysongelmiin ja päihderiippuvuuteen. Lisääntyneestä alkoholin käytöstä aiheutuva palveluntarve kohdistuu hyvinvointialueelle ja lisää hyvinvointialueen kustannusten kasvua.

Perheissä, joissa on päihdeongelmia, alkoholin helpompi saatavuus voi lisätä lasten kokemaa turvattomuutta. Lähisuhdeväkivallan ja lastensuojelutarpeen riski voi kasvaa. Alkoholijuomien kotiinkuljetus voi lisätä alaikäisten alkoholituotteiden saatavuutta, mikäli ikärajavalvonta ei toimi moitteettomasti. Epäselväksi jää, kuinka verkkokaupassa toteutetaan ikärajavalvontaa. Tämä mahdollistaa alaikäisille alkoholin saamisen entistä helpommaksi, mikä lisää uudistuksen aiheuttamia haittoja lapsille ja nuorille. Alkoholin helppo saatavuus on tutkimusten mukaan yhteydessä nuorten alkoholin käyttöön ja lisää perheongelmia, mikä puolestaan voi johtaa perheväkivallan riskiin.

Jo tällä hetkellä on nähtävissä, että alkoholihaittojen lisääntyminen lisää erityisesti mielenterveyspalvelujen, päihdepalvelujen, terveyspalvelujen ja sosiaalipalvelujen tarvetta, erityisesti lastensuojelussa ja aikuissosiaalityössä. Alkoholin käyttö on yhteydessä sosiaalisiin ongelmiin, lähisuhdeväkivaltaan ja lasten kaltoinkohteluun. Runsas alkoholin käyttö kasvattaa lasten, nuorten ja perheiden alkoholin käytön haittoja sekä kasvattaa perheväkivallan ja lasten kaltoinkohtelun riskiä.

Tutkimusten mukaan alkoholin käytön lisääntyminen voi johtaa yhteiskunnallisiin ongelmiin, kuten rikollisuuteen ja työkyvyttömyyteen, mikä kuormittaa sosiaaliturvajärjestelmää. Tämän vuoksi on ensiarvoisen tärkeää panostaa alkoholin käytön ennaltaehkäisyyn. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet, kuten koulutukset, tiedotuskampanjat ja varhaiset interventiot, voivat vähentää alkoholin käyttöön liittyviä haittoja ja parantaa kansanterveyttä. Erityisesti nuorille suunnatut ennaltaehkäisyohjelmat voivat auttaa vähentämään alkoholin käytön aloittamista ja sen haitallisia seurauksia.

Penninkangas Tanja

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue - Hoitotyön johtaja Kaija-Riitta Suonsyrjä  
ja sosiaalijohtaja Tanja Penninkangas